

בשמחתה של תורה ולהוקיר תלמידי חכמים, אומרים "לא נתנשי מינך ולא תתנשי מינך" מקוים אנו שהתורה לא תשכח מהם וזכות התורה תגן גם בעדם (מאת מרן הגאון רבי עובדיה יוסף שליט"א).

אכן, עצם שזוכה האדם להשתתף אפילו בסיום מסכת, למרות שלא זכה עדיין להשתתף בשיעורי תורה בקביעות, מעלה גדולה היא. כפי שמסופר על רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל, שבעיצומה של שמחת תורה ראה עגלון שעמלו כל ימות השנה בעבודה מפרכת מזמר ומרקד ומוחה כפיים לכבוד התורה.

השתומם הרב והתפעל ממנו ושאלו בבדיחות הדעת: מה פשר השמחה שקפצה עליך הלילה הזה? כלום יש לך חלק בלימוד התורה כל ימות השנה שאתה שמח כל כך בשמחת תורה?

הביט העגלון בעיניים תמהות וקרא בקול נמרץ: הלא אם אחי או ידידי עושה שמחה או חתונה, וכי אני לא צריך להיות שותף בשמחתו? כעת אני שמח בשמחתה של תורה שזכו אחיי לסיים את התורה!

נענה רבי נפתלי ואמר "מעולם לא נצחני אדם בדברים, כי אם בעל העגלה הזה!"

"ותהא עמנו לעולם הבא"

מסופר על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל כי באחד המבחנים הפומביים, שערך לתלמידיו אשר גרסו על פה מסכתות שלמות, לאחר שקרא הבחור המסיים את ה"הדרן" והגיע למילים "שתהא תורתך אומנותינו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא" הפסיק רבינו ושאל: מה פשר הבקשה הזאת 'ותהא עמנו לעולם הבא', וכי לא פשוט שאדם הגורס ושונה מסכת לשמה, שהתורה תהיה עמו בודאי גם לעולם הבא??

נאנח הרב קימעא והמשיך ופירש: הלא מובא ב'חובת הלבבות', שהמדבר לשון הרע, לעתיד יטלו ממנו את כל זכויותיו אשר עשה - מצוות ומעשים טובים, ויזקפו כולם לזכות אותו האיש שדיבר עליו. נמצא אם כן שיש מציאות כזאת שאדם לומד תורה בעולם הזה, ואינה עומדת לו בעולם הבא כי תילקח ממנו ותינתן לחבירו. אם כן זהו שאנו מתפללים ומייחלים: "ותהא (התורה) עמנו לעולם הבא" שלא נכשל חס ושלום באיסור לשון הרע (וזאת ליהודה).

הזכרת בני רב פפא

'חנינא בר פפא, רמי בר פפא, וכו'. כך נהגו לומר בתפילת ההדרן שבסיום המסכת, ויש להבין מה הצורך בהזכרת שמות עשרת האחים הללו בסיום מסכת!?

ברם, בים של שלמה סוף פרק מרובה מובא משמו של רבי משה איסרליש (הרמ"א) זצ"ל: הנה מה שנוהגין ורגילין אנו להזכיר בסיום כל מסכתא רב פפא עם עשרת בניו שהיו מאירים וגדולים בתורה, כי היה עשיר ונהג לעשות לבניו סעודה בסיום המסכתא ומחזיק בעוסקי התורה, לכן זכה שמזכירים אותו עם עשרת בניו, הרומזים כאילו הוזכרו עשרת הדברות, כי מילת רב פפא הוא רמז על מעלת משה רבינו עליו השלום שנאמר בו "דבר אתה עמנו ונשמעה" ועיקר מעלתו של משה רבינו שדבר עם השם יתברך פה אל פה שהוא ר"ת **פפא** (עיין שם באורך).

רב פפא זכה לבנים שיאירו את העולם כאמור, לא רק בגלל שנהג לעשות סעודה לבניו בסיום המסכתא, אלא בגלל שהחזיק ותמך בעוסקי התורה - שמח תמיד עם מסיימי המסכתא.

הענין מזכיר לנו את חידושו הנפלא של רבי דוד רפול זצ"ל על דברי רבותינו ז"ל (אוצר המדרשים עמ' 168): "שלושה קולות משמחים את